

Natuurvorser doet ontdekkingen: ontdekking knoflookpad 2.0

Natuurvorsers uit de Renaissance kwamen vroeger thuis met kisten vol nieuwe dieren en publiceerden boeken vol met spannende reisverslagen, nieuwe bevindingen en inzichten. Inmiddels zijn de tijden veranderd, is er veel kennis vergaard en is in Nederland zo'n beetje alles wel goed in kaart gebracht. Zo hebben we een goed beeld van de actuele verspreiding van onze amfibiesoorten.

Valt er nog wel eens wat te ontdekken? Jazeker. In 2008 ontdekte onze Twentse Regiocoördinator Martin Albers een verloren gewaande knoflookpaddenpopulatie nabij Denekamp. Verloren gewaand omdat in 1992 een voortplantingspoel met knoflookpadden werd ontdekt waarna de poel per ongeluk door de gemeente in 1993 werd gedempt. Later is het voortplantingswater grotendeels hersteld en in de jaren daarna zijn helaas geen knoflookpadden meer aangetroffen. Totdat Martin twee kilometer verderop knoflookpadlarven zag zwemmen in een sloot. Bingo!

Je zou denken dat zo'n ontdekking je maar één keer in je leven overkomt, als het je überhaupt overkomt. Dit jaar heeft Martin een nieuw monitoringsgebiedje overgenomen van een teller die geen tijd meer had. Afgelopen april mailde Martin een foto naar Landschap Overijssel en RAVON met de bescheiden opmerking dat hij vermoede dat het een eistreng betrof van een knoflookpad. Het was hem weer gelukt! De natuurvorser heeft weer een nieuwe voortplantingslocatie voor de knoflookpad ontdekt in Twente. Deze vindplaats ligt ook in de gemeente Dinkelland, maar hemelsbreed zes kilometer verderop.



Eisnoer knoflookpad (Foto: Martin Albers)

Zo zie je... Er blijft altijd iets te ontdekken, ook in Nederland en we wachten in grote spanning af op nieuwe berichten van Martin.

Waarom tellen we amfibieën?

Zoals in het redactionele stuk van de vorige Schubben & Slijm al werd aangegeven, is het eerste antwoord natuurlijk: omdat het gewoon leuk is om lekker buiten in een telgebiedje amfibieën, reptielen of vissen te bekijken! RAVON coördineert, met ondersteuning van de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) enkele grote vrijwilligersprojecten zoals de landelijke meetnetten en verspreidingsonderzoeken. De GaN steunt namens het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie de verschillende NEM-projecten om betrouwbare, volledige en toegankelijke natuurgegevens te verzamelen. Het doel hiervan is, om met behulp van deze gegevens, vragen te beantwoorden met betrekking tot de staat van de natuur in Nederland.

Echter, de meetdoelen zijn ietwat veranderd en de integratie van de meetnetten en verspreidingsonderzoeken krijgt een steeds vastere vorm. Omdat we regelmatig de vraag krijgen wat er eigenlijk met gegevens wordt gedaan, is het zinvol om dat weer eens uit te schrijven. Hier volgt een overzicht van de nieuwe meetdoelen voor het Meetnet Amfibieën en het Verspreidingsonderzoek Amfibieën.

Niet alle meetdoelen zijn van even groot belang en het programma wordt daarop afgestemd. De meetdoelen zijn ingedeeld in drie groepen. De mate van belangrijkheid is uitgedrukt in de mate van sturing vanuit het programma (sterke sturing = belangrijkste doelstelling om aan te voldoen, krijgt alle

aandacht vanuit het programma; matige sturing = programma moet hieraan voldoen). Doelstellingen NEM Amfibieën zijn als volgt gedefinieerd:

Sterke sturing

- Habitatrichtlijn (Bijlage II & IV); landelijke trends in aantal.
- Habitatrichtlijn (Bijlage II & IV); verspreiding van soorten.

Matige sturing

- Voor de Natura 2000 gebieden voor soorten van de Habitatrichtlijn Bijlage II per soort:
 - trends binnen alle Natura 2000 gebieden samen
 - populatiegrootte per Natura 2000-gebied
- Voor typische soorten van de Habitatrichtlijn de Rode Lijst status op basis van verspreiding per 5x5 km-hok.

Daarnaast kunnen de gegevens voor meer zaken gebruikt worden zoals Natuurgraadmeters, trends per Fysisch Geografische Regio, habitat etc., maar daar wordt niet op gestuurd bij het verzamelen van de gegevens. Al met al verandert er voor de waarnemer helemaal niets! Het is en blijft voor de vrijwilliger leuk om het veld in te gaan en we hopen dat iedereen het nog lang blijft doen!

Amfibiesoorten met hun beleidsstatus en toevoeging onder welk meetprogramma ze vallen.

Nederlandse naam	Beleidsstatus ¹⁾	Meetprogramma
Alpenwatersalamander		
kamsalamander	HR II & IV, RL, LGB	VO & MA
kleine watersalamander		
vinpootsalamander	RL, TYP, LGB	VO
boomkikker	HR IV, RL, LGB	VO & MA
bruine kikker	HR V	
bastaardkikker	HR V	
heikikker	HR IV, TYP, LGB	VO & MA
meerkikker	HR V	
poelkikker	HR IV, TYP, LGB	VO & MA
geelbuikvuurpad	HR II & IV, RL, LGB	MA
gewone pad		
knoflookpad	HR IV, RL, LGB	VO & MA
rugstreeppad	HR IV, RL, TYP, LGB	VO & MA
vroedmeesterpad	HR IV, RL, LGB	MA

¹⁾ HR: Habitatrichtlijnsoort met nummer van bijlage;
 RL: Rode Lijst-soort; TYP: Typische soort Habitatrichtlijn;
 LGB: Soort leefgebiedenbenadering.
 Meetdoelen met sterke of matige sturing zijn **vetgedrukt**

verlichting



Cartoon: Arnold van Rijsewijk